

DE GULDEN SNEDE

Als we die term gebruiken, proberen veel mensen om dat te herleiden tot oude bouwkundige regels. In feite zoeken ze dan naar een verhouding. Het is de relatie van hoogte tot doorsnede van b.v. een kolom. Het is de lengte-, breedte- en diepte-verhouding van b.v. een waterbassin, een ark e.d.. Ga je kijken bij de Pythagoreeën, dan kun je inderdaad enkele stellingen vinden op grond waarvan de Gulden Snede in een formule kan worden uitgedrukt. Maar de grote moeilijkheid is meestal, dat men het dan ziet als een soort meetkundig regeltje en niet begrijpt, dat het eigenlijk direct samenhangt met de gehele psychische opbouw en mogelijkheden van de mens. Zeer vereenvoudigd gezegd zou men het zo kunnen zeggen: Als een mens probeert zelf een tempel Gods te zijn, dan moet hij, indien hij voor één deel gefundeerd is in de aarde, voor 2,11 delen gefundeerd zijn in de geest. Het andere woorden: het is een samenwerking waardoor onderlinge belangrijkheden worden vastgelegd. Nu is dit een heel oude wetenschap. Wij kunnen haar terugvolgen tot de Atlanten. Deze Atlantiërs hadden een vorm van cyclopenbouw die sedertdien in hun hoogste beschaving niet meer zoveel is voorgekomen. Nu was het voor hen weer heel belangrijk dat men redelijke verhoudingen kreeg. Je zou kunnen zeggen, dat zij door een visueel effect bepaalde bedoelingen probeerden uit te drukken. Daarbij kwamen ze tot regels waarbij o.m. ons huidig getal Pi een rol speelt en tot verhoudingen die ongeveer zo waren: Als de lengte 2 is, dan is de hoogte 1 etc.. Daarnaast kwamen ze ook tot de helling waardoor het visuele effect ontstaat dat een kolom, hoger lijkt als ze versmalt naarmate ze de top nadert. Een deel van deze kundigheden is weer terecht gekomen in verschillende landen. Wij kunnen er iets van terugvinden - zij het niet zo heel veel - in de oude steden van de Maya's. Wij kunnen er ook iets van terugvinden - en voor de westerling duidelijker kenbaar - in de tempelbouw van Egypte en later ook in Griekenland. Daar blijkt het echter een ontwikkeling te zijn. Wij hebben daar eerst de geheel rechte zuil, daarnaast krijgen we de enigszins gestapelde zuil. Dat zijn dus werkelijk al verschillen.

Waarom is die kennis eigenlijk alleen in de bouwkunde bewaard gebleven? De mens heeft in het verleden zijn filosofie, zijn denken, zijn weten in bouwwerken vastgelegd. We kunnen later allerlei mythen daaraan verbinden, zoals b.v. omtrent de geheimen van de Grote Piramide. Maar zeker is dat samenhangen en verhoudingen in de bouwwerken vroeger een directe betekenis hadden. Wanneer men in een Egyptische tempel kwam, dan was de bouw en ook de oriëntatie daarvan zodanig dat een wetende, die daar doorheen liep, precies wist aan welke god die tempel was gewijd, welke parallellen er waren tussen de godenwereld en de mensenwereld, waar hij de kracht van de genade kon vinden en waar de kracht aan de god kon worden ontleend. Dat was daar allemaal gewoon bouwkundig in vastgelegd.

Als wij kijken naar onze eigen wereld en ons eigen leven, dan zien we dat die verhoudingen nog in de middeleeuwen hebben bestaan. Want als we kijken naar de verhoudingen zoals die met zeer grote kunst en met fantastische berekeningen zijn vastgelegd in de grote kathedralen, dan komen we tot de conclusie dat bouwen toch ook nog de uitdrukking is geweest van weten. Een gebouw en vooral een tempel is de uitdrukking van de kennis die de mens heeft omtrent de kosmos, de verhoudingen en wetten die daarin regeren en van de mens zelf zoals hij binnen dit geheel zichzelf kan plaatsen.

En daarmee hebben we eigenlijk een heel belangrijk punt gesteld. Wij hebben namelijk gezegd, dat de Gulden Snede niet alleen maar een foefje is of de een of andere mystieke berekening maar dat ze vooral de uitdrukking is van een kosmische relatie waarin de mens zelf een rol speelt en aan de hand waarvan hij zichzelf kan herkennen als een functioneel deel van een kosmisch geheel dat verder gaat dan de materie. Ik zou aan deze achtergrond nog een paar woorden willen wijden. Als een mens leeft vanuit de materie en hij blijft alleen bij de materie hangen, dan zal hij niet in staat zijn om zijn wezen waarlijk uit te drukken. Als de mens de rede inschakelt, dan komt hij al iets verder. Maar pas op het ogenblik, dat het gehele concept van het "ik" inclusief aanvoelen, innerlijke beleving, esoterisch erkennen en redelijke mogelijkheden zich a.h.w. in de stof manifesteren en op materiële, mogelijkheden zijn

opgebouwd, vindt de mens de perfectie van zichzelf. Een bepaalde groep spreekt dan over een 'welbehouden steen'. Ik vraag mij wel eens af, of die er tegenwoordig nog zijn. Want heel veel mensen komen mij vanuit mijn standpunt als onbehouden stenen voor. Een steen mag je soms nog vergeten, maar het onbehouden zijn niet.

Welbehouden steen wil zeggen: "beantwoorden aan mijn plaats in de kosmos". Maar hoe kan ik beantwoorden aan mijn plaats in de kosmos, als ik geen middelen heb om de kosmos te erkennen? Als ik dat gewoon doe vanuit een humanistisch standpunt zonder verder iets erbij, dan heb ik het altijd over mijn plaats binnen de mensheid, mijn verantwoordelijkheid tegenover de mensheid. Maar als ik het goed ontleed, dan blijkt dat hier allerlei gevoelens een rol spelen, dat allerlei premissen een hoofdrol spelen ook in het gedrag van de zuiver humanist, die verder geen specifiek geloof aanhangt. Ga je echter kijken bij de gelovigen, dan zie je vaak het tegenovergestelde. Bij de gelovigen wordt het geloof dermate sterk doorgevoerd, dat hij wel komt tot een innerlijk beleven, maar dit niet meer kan uitdrukken in een voor hemzelf acceptabel redelijk kader en dus ook niet komt tot een bewust zelf conditioneren van zijn stoffelijk leven in overeenstemming met dit alles.

De werkelijkheid waarin wij leven bestaat nu eenmaal uit vele werelden en sferen. Als je op aarde op de juiste manier leeft, dan zul je ongetwijfeld innerlijk de geestelijke delen van je bestaan aanvoelen. Je kunt ze misschien niet duidelijk omschrijven, maar je beleeft ze toch wel. Ze manifesteren zich als gevoelens, maar ook als een soort préselectie t.a.v. waargenomen feiten, van denkprocessen en conclusies. Op het ogenblik, dat deze dingen samenvallen, zijn we ergens gekomen bij wat de occultist noemt: de werkelijke eenheid. Als we nu die werkelijke eenheid hebben benaderd, dan blijkt dat de basis van waaruit wij vertrekken met al haar mogelijkheden mede bepalend is voor de hoogste geestelijke invloed die zich in ons kan manifesteren. Maar dat omgekeerd de basis van ons materieel bestaan ook de ontladingsmogelijkheid bepaalt voor de geestelijke krachten waarmee wij te maken hebben. Leven wij op aarde harmonisch, dan leven wij in elke sfeer eveneens harmonisch. Is de werking, die wij op aarde erkennen, voor onszelf waarmaken en ook redelijk omschrijven juist volgens ons gehele wezen, inclusief dit innerlijk aanvoelen, dan zullen we datgene dat wij in onze eigen wereld presteren in elke wereld opbouwen maar dan in overeenstemming met de regels daarvan.

Dus eenvoudig gezegd: Als je een tempel bouwt op aarde, dan bouw je in vele sferen ook iets wat voor die sferen een tempel kan zijn. Maar daar op aarde het uiterlijk bepalend is en de essentie bijkomstig lijkt, blijkt dat in elke sfeer de essentie belangrijker wordt. De buitenkant vervalt (we krijgen dus weer een soort gestapelde kolom), maar de intensiteit neemt toe. Bij een optimaal leven op aarde wordt in de hoogste sfeer waarin het "ik" nog bewust kan bestaan een optimale uitings- en uitwisselingsmogelijkheid geschapen. In alle tussenliggende sferen zal dit in verhouding tot die sfeer en de mogelijkheden daarvan eveneens het geval zijn. Ik wilde dit wel even vermelden, want uw wereld is voor u belangrijk, mijn wereld is het voor mij. Ik heb nog geen geest ontmoet, die niet enigszins Chauvinist is t.a.v. zijn eigen wereld, behalve misschien een enkeling die in het duister doolt. Die denkt dat u het zo buitengewoon goed heeft en daar zult u het ongetwijfeld niet mee eens zijn.

De situatie waarin de kosmos wordt voorgesteld zou men misschien kunnen uitdrukken volgens diezelfde regel: de Gulden Snede. Wanneer de beweging in de gehele kosmos verandert (dus de kosmos naar stasis, stilstand toegaat), zal gelijktijdig de intensiteit van mogelijkheid in de geestelijke werelden groter worden waardoor op den duur een geestelijke wereld tot basis wordt van het kosmische bestel. Dit kunt u ook voor uzelf zeggen: Op het ogenblik, dat u in uw leven de juiste harmonie heeft weten te vinden tussen wat voor u dan meestal gevoelswaarde, mystieke beleving is en de eigen stoffelijke uiting, ontstaat een eigen wereld, die zodra u overlijdt a.h.w. plaatsvervangend wordt, zij wordt de nieuwe basis. De intensiteit ervan blijft behouden zoals ze - behorend tot die sfeer - juist is, maar tevens zal ze zich weerspiegelen in nog hogere werelden en sferen. Er is dus een voortdurende opbouw. Het is misschien wel aardig hier op te merken dat er heel veel van die gegevens zijn welke een mens meestal over het hoofd ziet. Wie van u weet nog de perfecte afmetingen van de Arke Noachs? Waren die niet 40 ellen bij 20 ellen? Er wordt verteld, die man heeft een ark gebouwd. Volgens de afmetingen is hoogst onwaarschijnlijk dat hij al die beestenparen erin heeft kunnen proppen. Maar wat zeggen die verhoudingen zelf? En daar komen we weer tot een eigenaardige conclusie:

A: de relatie, tot de Gulden Snede is in deze getallen duidelijk kenbaar.

B: op het ogenblik, dat deze juiste relatie is geschapen, ontstaat er een toevlucht waardoor degenen, die zich in deze perfecte relatie bevinden, worden onttrokken aan een wereldvernietigend geweld. Zij staan a.h.w. buiten de tijd van de rest van de wereld.

Het is dan natuurlijk nog veel vreemder als je je gaat bezighouden met de afmetingen van de Arke des Verbonds. Want zeker, het is erg belangrijk dat er twee Seraphim op waren (overigens niet helemaal mensachtige gestalten maar wel gevleugeld) waartussen de geest Gods zich placht te manifesteren. De afmetingen ervan worden soms ook vergeten. Die afmetingen zijn weer vergelijkbaar met die van de Ark. Met andere woorden: de Arke des Verbonds is, eigenlijk de Arke waardoor de geest zich kan redden. Zij is datgene waarbinnen de volmaaktheid kan bestaan en zal door haar wezen die volmaaktheid kunnen overdragen aan degenen die op aarde zijn.

Dan is er nog zo'n legende. U heeft wel gehoord van Salomo. Deze liet een Tempel bouwen. Hij was een groot vorst, maar was ook ontzettend eigenwijs. Salomo zei tegen de bouwmeester precies wat hij ervan dacht. Hij had allerlei wensen. Hij wilde een heel groot wijbekken laten gieten. Dat bekken is mislukt. Waarom? Omdat Salomo een verandering aanbracht in de verhoudingen ervan. Dat bekken moest een relatie hebben tussen de diepte en de omtrek ervan. Als die perfect was geweest, dan was dat het perfecte bekken voor de geest geweest. Maar Salomo wist het beter. Hij zei: Het is veel mooier als het iets minder diep is. Met het gieten was het ook: Dat moeten jullie niet zus en zo doen, maar zo en zo. De zaak is dan ook mislukt, tenminste dat vertelt de legende. Zo wordt duidelijk, dat verhoudingen (de relatie tot verschillende dimensies) heel erg belangrijk zijn in het menselijk bestaan. Vooral als men zich realiseert dat naast de gekende dimensies er nog vele andere zijn die elk voor zich weer geestelijke betekenis en waarde hebben of misschien zelfs totaal andere parallelle werelden kunnen bevatten. De verhouding tussen die afmetingen is dus belangrijk. Maar als we dit niet alleen maar zien als een aanduiding van zuiver stoffelijke relaties en we gaan begrijpen dat dit eigenlijk ook de relatie is voor de mens, dan wordt ook duidelijk waarom de mens op een gegeven ogenblik ook bepaalde verhoudingen heeft. Zo moet de verhouding tussen de gestrekte armen en zijn totale lengte rechtop staand in een bepaald getal kunnen worden uitgedrukt. Dit vindt men o.a. bij bepaalde kabbalisten. In sommige schemata van de alchemie waarin de mens als kosmische figuur wordt voorgesteld, vinden we diezelfde verhouding. Bovendien wordt die verhouding ook nog uitgedrukt in de vijfpuntige ster, dit voor degenen die zich afvragen hoe wij, de Orde, aan die ster komen. Hier is het weer de kwestie: alles beantwoordt aan die verhoudingen.

Als het "ik" gewoon zou moeten uitgaan van de krachten die hier in het zonnestelsel een rol spelen, zoals de astrologen dat vertellen, dan zouden de juiste verhoudingen van de mens inderdaad een juiste beheersing maken van al die krachten en de werking van die krachten binnen de mens volledig bepalen. En dan zijn we eigenlijk nog niet ver weg. We zijn dan alleen nog in het zonnestelsel. Wij kunnen dan al zeggen: Hierdoor ontstaat een beheersbaarheid van krachten plus een juiste erkenning van inwerking, op de juiste plaats. Het is een kwestie van oriëntatie geworden. Zouden wij nog verder willen gaan, dan zouden we helaas de duisternis van de mystieke kabbala moeten ingaan.

In de mystieke kabbala vinden wij namelijk de structuur van de verschillende sferen of werelden uitgedrukt. Als wij nu zien hoe de getallen zich verhouden van de naam die voor elke wereld als heersend worden genoemd, dan blijkt dat er een piramide wordt opgebouwd die eindigt bij de mens of de ingewijde en die in het geheel van zijn getalsverhoudingen wederom de Gulden Snede uitdrukt. (Degenen die zich er zeer voor interesseren, moeten dat maar eens nagaan).

Wat wordt hiermede gezegd? Hiermede wordt gezegd, dat de mens, zodra hij zich onttrekt aan het stoffelijk mens-zijn en dus geestelijk bewust niet slechts een basis vormt voor een totale hemelse rangorde, maar dat hij ook door zijn bestaan functioneel is in elke factor van de hiërarchie. Hij zal in elk getal zichzelf mede tot uitdrukking brengen en is daardoor direct verbonden met de totaliteit, met de Godheid. Als we dat vereenvoudigen, komen we aan de Levensboom. Dat betekent, dat de mens de band vormt tussen de Chaos en het verblindende Licht of de Kroon, maar dat hij gelijktijdig de verbinding vormt tussen de drie Wegen (het

weten, de liefde en de schoonheid). Wat meer is, hij omvat dan alle knooppunten ofwel alle centra van kennis die er bestaan.

Bezie dit schema en u ziet dat zowel in de verhouding tussen de verschillende wegen en punten als in het geheel wederom de Gulden Snede van toepassing. U kunt mij dan niet vertellen dat dat voor niets is, dat het alleen maar een rekenkundig oefje is dat eigenlijk meer te maken heeft met het berekenen van de hoogte van een driehoek aan de hand van één hoek en de basislijn, maar dat het werkelijk te maken heeft met kosmische verhoudingen.

Ik wil de inleiding besluiten met een stukje filosofie. Daarbij beroep ik mij op niemand. Een wijs filosoof doet dat niet, want naarmate een filosoof zich op meer deskundigen beroept, zal hij de zekerheid van zijn eigen bouwwerk van gedachten zien slinken. Ik stel: Daar volgens ons beseffen (of het waar is of niet, dat weet u dus niet) de kosmos één geheel is en een ieder deel is van deze totaliteit, onscheidbaar daarmee, verbonden, zullen de verhoudingen van de kosmische Kracht zelf moeten zijn uitgedrukt in alle delen daarvan. Wanneer wij nu de Gulden Snede gebruiken, dan is dit niet alleen maar de weg van het midden of iets dergelijks. Wij gebruiken werkelijk de kosmische maatstaf die ons is ingelegd. Wij hanteren die om daarmee onze eigen relatie met de wereld maar ook ons gedrag, het werken met ons begrip en onze vermogens op de juiste wijze te reguleren. Eerst als ik volledig de eenheid reflecteer waaruit ik ben voortgekomen, zal ik in staat zijn in mijzelf volmaaktheid te kennen, vanuit mijzelf de volmaakte kracht te openbaren en zal ik tijdloos zijnde: niet meer gebonden zijn aan de verandering van vorm en gestalte, aan de vloed van de tijd, maar ik zal mijzelf zijn als deel van het geheel. De wet, de regel is eigenlijk zo simpel. Het betekent dat tegenstellingen elkaar opheffen. Zo kun je het ook interpreteren.

Indien ik kies voor links of ik kies voor rechts, dan kom ik uit de baan die ik nu ga. Maar op het ogenblik, dat ik beseff dat links en rechts bepalen waar ik ben, heb ik de kennis van mijn wezen (de positie op dit ogenblik) en behoud ik mijn gerichtheid op mijn doel. Op het moment, dat ik dingen extreem goedkeur of extreem afkeur, kom ik tot een eenzijdigheid van handelen die een eenzijdigheid van gevoelens en beseffen met zich brengt. Het is juist de volledige openheid voor de kosmos die belangrijk is voor de bewustwording. Wij kunnen het ons gewoon niet permitteren om eenvoudigweg te kiezen voor één waarde en alle andere te verwaarlozen. Wij kunnen niet zeggen dat b.v. alle geestelijk werk goed en alle stoffelijk doen verkeerd is. We kunnen niet zeggen dat het verkeerd is in je blootje te staan en dat het goed is om jezelf te vermommen tot een vormloos wezen dat enorme balen stof met zich meedraagt. Er zijn mensen die dat doen. Maar wij moeten erkennen, dat al worden we op aarde naakt geboren, wij bekleed zullen zijn omdat dit past bij onze mogelijkheden en dat wij eens zullen eindigen in diezelfde naaktheid zonder enige behoefte aan verhulling of bekleding. Dan hebben wij een weg afgetekend. Dan zien we dat elke regel die wij stellen betrekkelijk is.

Misschien zouden we kunnen zeggen dat de Gulden Snede, ergens het bewijs is voor je doorgevoerde relativiteit van de kosmos voor zover deze beschouwd kan worden vanuit het menselijk denken. Ik ben er eerlijk van overtuigd dat niets volledig verwerpelijk en niets volledig goed is. Ik ben ervan overtuigd dat wij als door een ingebouwd kompas worden gestuurd naar onze bestemming en dat hetgeen wij zijn, doen en meemaken direct voortvloeit uit deze bestemming, maar dat wij die bestemming nooit zullen kunnen bereiken, indien wij in ons erkennen en bestaan onevenwichtig worden. De verhouding tussen de basis en de middellijn moet aanwezig zijn, opdat de perfecte driehoek kan ontstaan, opdat de perfecte verhouding tussen geestelijk en stoffelijk zijn haalbaar is, opdat er volledige uitwisseling tussen alle krachten, die in het wezen dat nu 'mens' heet, aanwezig zijn blijvend mogelijk zal zijn.

Dit is een filosofietje. Ik geloof erin. Of u erin gelooft, moet u zelf maar weten.

DISCUSSIE

❖ *Zou u voorbeelden kunnen geven van het voorkomen van de Gulden Snede in de natuur? Hoe openbaart de Gulden Snede zich in ons dagelijks leven?*

Als wij een heel eenvoudig voorbeeld nemen. Kijkt u eens naar planten. Kijkt u naar bloemen en bekijk de afmetingen daarvan. In vele gevallen zult u zien dat de Gulden Snede hier wel

degelijk een rol speelt. Houd rekening met het wortelstelsel dat nodig is om een boom van een bepaalde hoogte stabiel te houden en te voeden. U zult zien dat daar diezelfde relatie een rol speelt. Hier heeft u dan twee voorbeelden van het voorkomen in de natuur. Het blijkt echter dat er een hele hoop wezens zijn waarin de Gulden Snede in meer of mindere mate ook in de lichaamsbouw tot uiting komt. Als zodanig kunnen we zelfs zeggen dat bij de benadering van de juiste verhoudingen ook de prestaties van het intellect schijnen te stijgen. De mensen denken meestal: de Gulden Snede moet bevallig zijn, maar dat is niet altijd zo. Als je kijkt naar b.v. de Indische olifant, meer nog dan de Afrikaanse, dan blijkt hier een bepaalde verhouding te zijn tussen hoofd en omvang en dat deze de Gulden Snede zeer benadert. Het dier is meer intelligent, het heeft een zeer behoorlijke geheugenfunctie en daarnaast bovendien een zeer sterk sociaal gevoel. Dit zijn een paar voorbeelden. U kunt er zelf wel meer vinden.

Nu vraagt u: hoe kan de Gulden Snede ons innerlijk beroeren en beheersen? Wanneer de juiste verhoudingen bestaan (ik heb dat in mijn inleiding reeds gezegd) tussen uw stoffelijk leven en uw innerlijke (psychische) verwerking van het leven, dan ontstaat er een perfecte evenwichtigheid waardoor het "ik" allerlei krachten kan ontwikkelen, verschillende mogelijkheden heeft en minder gemakkelijk door de buitenwereld aantastbaar is dan normaal. Als je het zuiver geestelijk bedoelt, dan kun je misschien dit zeggen: Naarmate mijn "ik" een volledig juiste uitdrukking van zichzelf weet te vinden in de materie, zal het gelijktijdig in zich een hogere geestelijke status bereiken. Het zal daardoor in staat zijn in de extremen van zijn stoffelijk bestaan het geestelijk Licht als kracht te hanteren. Dan krijgen we weer een soort piramide. Dit betekent echter wel dat iemand, die dit perfecte evenwicht heeft het ene ogenblik vanuit menselijk standpunt als witmagiër kan werken en het volgend ogenblik als zwartmagiër. Je kunt die innerlijke evenwichtigheid in een mens verder omschrijven. Vooral zijn openstaan voor alle invloeden, veel invallende gedachten, inspiraties of ideeën zijn daarvan dan wel het gevolg. Een in zich evenwichtig staan t.a.v. de wereld zonder bevooroordeeldheid. Als gevolg daarvan een grotere lichamelijke weerstand tegen spanningen en aantastingen van de gezondheid plus het vermogen om a.h.w. vooruit te lopen op materiële ontwikkelingen. Je voelt dus aan wat er gaat gebeuren. Je bent a.h.w. een paar microseconden, voordat er iets gebeurt, al bezig om je daarop in te stellen.

Dat zijn de meest voorkomende verschijnselen in de materie. Kijk je in de sferen, dan geldt: Op het ogenblik, dat ik de perfecte uiting volgens de mogelijkheden van mijn wezen heb gevonden en gelijktijdig innerlijk onbevooroordeeld mijn hoogste verbindingen activeer, zal ik hierdoor lering (zo noemt men dat dan) uit de hoogste wereld ontvangen en deze verwerken in mijn eigen wereld totdat deze voor mij overbodig is en wordt afgestoten. Het is dus de inwijding van sfeer tot sfeer die dan tot stand komt als gevolg van deze juiste verhoudingen tussen de innerlijke werking en de uiting in de wereld waarin je meent te bestaan.

❖ *In de tijd van de Renaissance in Italië is erg veel gemaakt dat de schoonheid en het evenwicht van de Gulden Snede uitdrukt. Hoe en waarom heeft juist in die tijd dit gevoel voor schoonheid en verhoudingen zich daar ontwikkeld en is daar in die vorm tot uitdrukking gekomen?*

Het woord 'renaissance' zegt het al: het herboren worden van de klassieke oudheid, het teruggrijpen naar de oude principes. Maar wat zien wij gelijktijdig? Dat - en dit geldt niet alleen voor Italië maar ook voor delen van Frankrijk - hier de esoterische bewegingen en de oude magische of alchemistische denkwijzen en geloofsvormen weer een grote rol gaan spelen. De mystiek komt dus weer sterk naar voren. En met de mystiek komt haast automatisch de neiging om de schoonheid volgens de waarde van de mystiek uit te drukken. De Gulden Snede blijkt dan inderdaad het meest daaraan te beantwoorden. Zo komt men tot een vlak- en evenwichtsverdeling, welke gebaseerd op de Gulden Snede, tevens de innerlijke bedoelingen weergeeft en in feite het geestelijk huwelijk van de alchemist gestalte geeft.

❖ *Wilt u 'het geestelijk huwelijk van de alchemist' nader uitleggen?*

Voor het 'geestelijk huwelijk van de alchemist' moet men heel veel van de alchemistische denkwijzen kennen om dat helemaal te begrijpen. Het is eigenlijk het huwelijk van het weten en de kracht, maar dan diep in de mens. Het wordt ook wel eens omschreven als 'het gaan langs de trappen der kennis tot het vlak der hoogste bereiking en van daaruit werken in het oorspronkelijke laboratorium'. Het is het huwelijk van de geest met de stof, van de kracht met de dode materie. Maar het is gelijktijdig het huwelijk van de innerlijke mens met de uiterlijke

omstandigheden. Het geestelijk huwelijk van de alchemist is dus een samensmelting van schijnbaar tegengestelde waarden waardoor het "ik" gelijktijdig innerlijk en naar buiten toe over mogelijkheden gaat beschikken. Dit is maar heel in het kort, want er zit nog meer aan vast.

❖ *U zei dat de mystiek herleefde in de Renaissance, maar in de middeleeuwen was de mystiek ook belangrijk. De Renaissance was een soort reactie op de middeleeuwen.*

Dat is niet helemaal waar. De Renaissance is een reactie op de middenperiode van de middeleeuwen waarin vooral het geloof langzamerhand een zodanig strakke belijning van het denken tot stand brengt dat daardoor alle niet-kerkelijke mystiek, alle niet-passende romantiek wordt onderdrukt. De vaste lijn waarin het leven zelf geen mogelijkheid meer vindt, is eigenlijk aanleiding tot een verstarring. Overigens wel in schoonheid, maar vaak ook een verstarring van alle bouwconcepten en sociale concepten. De revolutie daartegen vinden wij allereerst in de kunst. De kunst begint dus te revolteren tegen de strakke regels, de strakke norm, de strakke indeling. Vanuit de kunst slaat dat over op de architectuur.

De architectuur echter is weer gebonden aan de smaak van de opdrachtgevers. Tegenwoordig maken de arbeiders zelf uit wat ze bouwen voor de werkgevers. Toen was de werkgever de baas. Die werkgever moest overtuigd worden van die schoonheid. Dat kon men doen door te wijzen op het verleden waarin bepaalde elementen van het gebouw voorkwamen en het nut en de schoonheid ervan. De bouwer zorgde dan zelf voor een evenwicht, dat men zelf als basisconcept gebruikte en dat de werkgever misschien later pas beleefde, wanneer hij het gebouw zag verrijzen. Het wonderlijke is dat wij, als we kijken naar de kunstenaars in Italië, in 1500 - 1600, dan worden geconfronteerd met een aantal voor die tijd revolutionaire opvattingen, die waren aangepast aan de smaak. Het is dus niet zo, dat men iets produceerde wat het "ik" van de kunstenaar geheel weergaf.

Neen, men produceerde een façade die het wezen van de Mecaenas (de opdrachtgever) in feite weergaf, maar in verhoudingen waarin het eigen "ik" tot uitdrukking kwam. Het is typerend, dat hier dan kunstwerken ontstaan op het gebied van b.v. schilderkunst waarvan de achtergrond eigenlijk veel meer aanspreekt dan de bestelde voorstelling óp de voorgrond. Zo zien we ook dat bepaalde bestelde gebouwen plotseling worden verrijkt met zuilenrijen en versieringen, die schijnbaar alleen een ornament zijn aan de opvatting van de opdrachtgever, maar in feite het oog helemaal van diens bedoeling gaan afleiden en daardoor een zeer bijzondere nadruk geven aan de verhoudingen en tevens een soort romantische ijlheid doen ontstaan die in de oorspronkelijke, opdracht niet aanwezig was: die was massiever. Het is het hanteren van details dat in die tijd een grote rol speelt. U kunt het trouwens ook in de beeldhouwkunst zien.

Hetzelfde geldt ook voor de wetenschap van die tijd. De wetenschapsmensen van toen zochten naar iets waardoor ze anderen van hun nut en grootheid konden overtuigen. De dingen, die ze dan uitvonden voor het "grote publiek" waren eigenlijk maar bijkomstig, want in wezen ging het hen erom hun eigen stellingen, hun wetenschappelijk onderzoek, soms ook hun filosofie omtrent de natuur verder te kunnen uitwerken. Maar er moest een toepasbaarheid zijn waardoor men weer een Mecenas, degene die het onderzoek mogelijk maakte, kon vinden. Er was dus wel degelijk sprake van een consumentenbinding, in die tijd. Ik denk dat, als u daarvan uitgaat, u dan duidelijk wordt waarom in de Renaissance en later helaas op minder goede wijze ook in de Barok de architect gaat proberen om de opdrachtgever a.h.w. te misleiden omtrent zijn bedoelingen door in het sierwerk een kleine verandering van verhoudingen naar zijn eigen idee aan te brengen. Dat kun je je tegenwoordig haast niet meer voorstellen. Nu is het allemaal kaal. Men zou echter een torenflat kunnen bouwen die door de juiste versiering en een juiste verandering van de verhoudingen hier en daar een beeld geeft van helemaal niet zo hoog, zo pompeus en zo machtig, te zijn, maar eerder rank en sierlijk. Het typerende voor deze bouwwijze kunt u overigens nog wel aantreffen in de Ver. Staten en wel in de bouwwerken die daar tussen 1916 en 1930 zijn opgetrokken. Daar vinden we verschillende skyscrapers waarin de architecten op een zo klein mogelijk grondvlak een zo groot mogelijk nutoppervlakte moesten bewerkstelligen, maar met versieringen, soms zelfs met een soort torenwerk, het werken met verschuivende terrassen hier en daar en vaak ook met een zeer ijle torenbekroning het aanzien van een wolkenkrabber meer aanpaste aan de omgeving. Kijken we nu naar de latere skyscrapers, dan zien we dat die de omgeving dooddrukken. St. Patricks Cathedral in New York b.v. wordt doodgedrukt de grote gebouwen. Vroeger was dat in mindere mate het geval. Men hield rekening met de andere bouwwerken in

de buurt en men probeerde door een verandering van lijnen een aanpassing te bewerkstelligen. Ik vrees, dat dat in deze tijd grotendeels ontbreekt. De moderne architect gaat uit van het punt, dat de stad zich aan hem moet aanpassen, terwijl in die tijd en zeker ook in de tijd van de Renaissance de architect toch wel het gevoel had dat hij zich moest aanpassen aan de verwachtingen van de mensen en de mogelijkheden van de omgeving.

❖ *Waarom speelt juist in de Renaissance, en de Barok de binding, het opnieuw beleven van de idealen der klassieke oudheid, zo'n grote rol?*

Daarvoor moeten we eigenlijk de gehele ontwikkeling zien in het licht van de toenemende eenzijdigheid van de Kerk van Rome. Naarmate de Kerk van Rome, een grotere invloed en macht krijgt, onderdrukt zij in feite de wetenschap, het denken, de kennis van wat wij tegenwoordig de klassieke ouden noemen, ofschoon zij zeker niet zo klassiek zijn, want zelf hebben ze veel weer ontleend aan anderen. Bijvoorbeeld: De Griekse bouwwijze blijkt weer een variant te zijn van de Babylonische bouwwijze, ijler uitgevoerd dan bij de Babyloniërs, dat geef ik toe, maar toch hebben ze diezelfde friesbewerking e.d.. Wij hebben dus te maken niet alleen met een denksysteem maar ook, met een vormsysteem. Het is een denksysteem dat grote invloed heeft. Nu wordt in het begin de gehele Griekse filosofie weggedrukt: men is bang voor concurrentie. Pas in de tijd van Ambrosius, de kerkvader, komt weer een klein beetje daarvan naar voren. Later blijken verschillende bisschoppen zich bezig te hebben gehouden met het vertalen van de Griekse filosofie in de termen van de eigen tijd, hun geloof en hun kerk. Als wij nu zien dat deze Griekse filosofieën een steeds grotere greep krijgen op het denken van de bovenlaag en langzaam maar zeker zelfs doorwerken naar de burgerij, dan wordt u ook duidelijk dat die binding sterker wordt, naarmate men hierin een vrijheid van denken gaat ontdekken, die anders in de dogmatische kerk eigenlijk niet zou zijn toegelaten.

Vergeet u daarbij niet, dat er heel veel monniken waren die niet konden lezen en schrijven, die vijf woorden Latijn kenden die ze voortdurend herhaalden, maar die wel door het land trokken en de mensen betuttelden. Tegenwoordig heb je mensen die gekozen willen worden en die dat ook doen. Toen waren het de monniken. Het resultaat was dat vooral bij de intelligentsia het verzet tegen een al te strakke binding juist deed teruggrijpen naar die filosofieën, die - zij het maar net aan - aanvaardbaar waren binnen het kader van deze godsdienstig gedicteerde maatschappij. Het is duidelijk, dat men dan ook teruggreep naar de schoonheidsidealen maar ook naar de veronderstellingen van die tijd. Het was hieruit dat men kwam tot een herbeleven en verwerken van de gegevens van beeldhouwkunst, bouwkunde, retorica (redeneerkunst), zelfs de filosofie van die dagen binnen de termen en behoeften van die eigen tijd.

Deze ontwikkeling speelde zich natuurlijk langzaam af gezien de noodzaak dat ook de opdrachtgevers de uitwerking van die ideeën op de een of andere manier moesten kunnen aanvaarden. Wij zien bij de goud- en zilverbewerking heel sterk het teruggrijpen zelfs naar oude Egyptische denkbeelden. Maar die Egyptische ideeën, dat mogen we niet vergeten, waren in het Rome van weleer reeds aanwezig en hebben ook een rol gespeeld vooral in de Atheense stadscultuur van Griekenland. Het is duidelijk dat die dingen allemaal herleven. Op den duur probeerde men deze binnen de mogelijkheden van een toch theocratisch ingestelde gemeenschap te hanteren en te ontwikkelen. En als men dan zegt, dat het wordt gedaan ter meerdere eer en glorie van God, dan wordt in die dagen heel veel op den duur toegelaten. Dat is in uw tijd trouwens ook zo. Zodra je zegt, dat je iets in naam van God doet mag het. Als je zegt, dat je iets in naam van de rede doet mag het niet, want dan is er onmiddellijk wel een kerkelijke groep die in het geweer komt of een politieke partij die een andere theorie heeft.

❖ *Welke is de betekenis van de vijfpuntige ster?*

De betekenis van de vijfpuntige ster is veelvoudiger dan het aantal punten die de ster bezit. Een ieder geeft daar zijn eigen uitleg aan. Als u zich de mens voorstelt, staande met gespreide armen en benen, het hoofd omhoog gericht en u trekt daar een lijnenstelsel omheen, dan zult u zien dat een vijf-puntige ster daaraan beantwoordt. De vijfpuntige ster is dus de mens, die staande op de wereld, uitreikend naar het weten dat voor hem mogelijk is, zijn hoofd verheft tot in het Licht. Als zodanig is dat de betekenis, die ook wij aan deze ster plagen te geven.

Anderen zeggen weer, dat de vijfpuntige ster juist de uitdrukking is van saamhorigheden, van verbondenheden. Vanuit hun standpunt hebben ze waarschijnlijk gelijk. Maar het pentagram heeft ook magisch een zeer bijzondere betekenis, zij het dat het in de magie in één lijn moet worden getrokken, zoals u weet. Zelfs dan kan een muisje nog heel wat ellende bezorgen,

zoals in het 1e deel van Goethe's Faust tot uiting komt. Het magische karakter er van ligt echter in het volgende.

Wanneer je de ster tekent, dan is daar de vijfhoek waarin alle waarden bevat kunnen worden. Maar elke punt op zichzelf geeft één van die krachten of dimensies aan waaruit de kosmos zich rond de aarde kan manifesteren. Als zodanig is het een bezweringspentakel, want wat daarin zit, is gevangen in alle kosmische krachten, die op aarde tot uiting komen en kan dus deze grens niet overschrijden: het is een zekerheid. Wie zich daarin bevindt, kan door de krachten die daarbuiten bestaan niet worden aangetast.

Ten laatste: als daarin het symbool van licht of goddelijke waarde wordt weergegeven, dan zal de mens, die zichzelf erkent als levend evenbeeld van de vijfpuntige ster, deze kracht ervaren en hierdoor worden gesterkt, zodat het ook als zegel een bijzondere waarde heeft.

U ziet, het zijn allemaal uitleggingen. Wij, voor ons zeggen gewoon: Het zegel van de vijfpuntige ster is, mits juist georiënteerd (dit is erg belangrijk), de aanduiding van een mens, die staande met de voeten op de aarde, uitreikend naar de wereld van weten en ervaring, zich opricht totdat hij het Licht in zich ervaart.

❖ *Er werd het getal 2.11 genoemd als verhouding. Ik ken een ander getal: 0.618. Hoe staat het getal 0.618 in relatie tot die verhouding? Kunt u dat aangeven?*

Ik zal proberen die relatie te verklaren. Ik heb dit aangegeven voor een hoogteverhouding. Dan blijkt dat het getal dat u hanteert de, z.g. tapering of afname is en als zodanig ook een hoekaanduiding mogelijk maakt. Het door mij gegeven getal geeft t.a.v. een grondwaarde 1 de maximale hoogte aan die op deze wijze bereikbaar is. Dat is het verschil.

❖ *Binnen de piramide wordt die verhouding ook gerealiseerd, maar ook de verhouding Pi. Ik heb echter de relatie tussen die verhoudingen niet kunnen ontdekken, behalve ongeveer.*

Dat is ongeveer juist. Ik zal u ook vertellen waarom. Omdat je in de piramide, als je namelijk van de hoeken uitgaat, inderdaad de Gulden Snede kunt ontdekken. Dan moet je uitgaan van de hoekwerkingen en van de vlakken. Als je echter uitgaat van de totale werking van de as, dan benader je het getal Pi, indien je rekening houdt met het feit dat de as eindigt in de kelder: de chaotische ruimte die niet gevormd is. Daardoor treedt er een vermindering op en dan is het getal Pi in verhouding tot het grondvlak realiseerbaar.

❖ *Is het niet zo, dat Pi niet een getal is, maar alleen een functie heeft?*

Pi is een Griekse letter en is de aanduiding voor een waarde, die in directe betrekking staat tot een cirkel. Het is namelijk een oneindig getal, omdat het nimmer tot perfectie is gebracht. Als je Pi beschouwt als een functie, dan maak je wel één fout. Je zegt dan: het is een functie van het een of ander, anders heeft het geen zin van bestaan. Je moet zeggen: het is een niet-definieerbaar getal dat het ons mogelijk maakt, om alle gebogen lijnen toch te benaderen, te berekenen en aan te duiden.

❖ *Ik heb begrepen dat er een bepaalde verhouding is tussen de materie waarin het bewustzijn zich uitdrukt en de psyche welke die ervaring in zich opneemt. Men komt dan tot een bepaalde harmonie waardoor de gewaarwordingen zich tevoren reeds aankondigen. Wat moet men doen of wat moet men nalaten om tot een dergelijke harmonie te komen?*

Het enige dat u moet nalaten is: onverschillig welke erkenning, ervaring of factor tot u toe te laten die strijdig is met uw gevoel voor harmonie.

❖ *Maar dan is men al tot die harmonie gekomen.*

Neen, dan is men nog niet tot die harmonie gekomen, dan komt men daartoe. De erkenning op zichzelf is namelijk niet noodzakelijk. Dat is een fout die de mens dikwijls maakt. Hij zegt dan: Wij moeten dat dus bewust doen. Maar het weten is in feite een aantal herinneringen, die worden gebruikt om op zich niet definieerbare innerlijke ervaringen te omschrijven. Daardoor komt het conflict dat u heeft. Maar als u zegt: Ik wil harmonisch zijn, dan zult u niet harmonisch zijn, tenzij u uw deelgenootschap aan alles wat voor u disharmonisch is op een bepaald moment terzijde stelt. Dit is niet deel van mijzelf, dit kan mij niet beroeren, zegt u dan. Het kan mij beïnvloeden, maar het kan mij niet beroeren. U gaat daardoor voor uzelf de nadruk leggen op alle harmonische waarden, ervaringen en gevoelens die in u bestaan. Hierdoor vindt u weer de basis van waaruit het eigen gedrag zich wijzigt, dus de eigen relatie tussen "ik" materieel en wereld materieel verandert hierdoor. Uit deze verandering komt een aantal veranderde belevingen. Die belevingen gaan dus steeds meer geestelijke elementen introduceren, ook als u ze niet als zodanig erkent en misschien als onbestemde gevoelens of

krachten beschouwt. Wanneer nu een voldoende hoogte van impuls (een betrekkelijke term in dit geval) bereikt is zodat u reageert op voldoende hoge geestelijke waarden, ontstaat er een situatie waardoor een deel van het "ik" niet meer gehoorzaamt aan een tijdsverloop zoals dit lichamenlijk wordt geregistreerd. Dit betekent weer dat het "ik" in een aanvoelen van mogelijkheden kan vooruitlopen op de feitelijke gebeurtenissen.

Theoretisch zou je dan jaren vooruit kunnen lopen, maar er zijn teveel variabele factoren. Daarom blijkt dat het wezenlijke vooruitlopen, dus de feitelijke voorkennis, meestal beperkt blijft tot een zeer korte periode. (Ik heb veiligheidshalve gesproken van microseconden, maar het kunnen ook wel enkele seconden zijn.) Het betekent, dat je reageert voordat de oorzaak van de reactie aanwezig is. Dat heb je dan allemaal bereikt doordat je de disharmonische factoren in je leven buiten je stelt, maar alles wat in dit leven harmonisch is in jezelf versterkt en daardoor innerlijk een mentale, emotionele evenwichtigheid opbouwt waarin al die reflexen van het hogere gemakkelijker weerklank kunnen vinden.

❖ *Er is dus geen gestalte of begrip dat zich aan de mens kan opdringen zonder dat de erkenning van die mens zelf uitgaat?*

Dat is inderdaad waar.

❖ *Dus tot deze harmonie gekomen, scheidt men zijn eigen wereld?*

Wie de perfecte harmonie heeft gevonden, beleeft de perfecte harmonie en behoeft zich geen wereld meer te scheppen, omdat hij in zijn innerlijke verbondenheid is losgekomen van elke uitdrukkingsbehoefte en de beleving op zichzelf de volmaaktheid bereikt. Dit zijn inderdaad moeilijke dingen. Hoe moet je dat in mensenwoorden uitdrukken. Het wonderlijke van woorden is namelijk dat ze zo gemakkelijk misbruikt kunnen worden doordat ie iets juist zegt, maar toch niet zo juist dat een ander begrijpt wat je bedoelt, zodat de ander iets anders begrijpt dan jij bedoelt en jij, als hij met die woorden vraagt 'is dit juist', toch moet bevestigen: ja, zo is het. Dat is dus de grote moeilijkheid.

❖ *Achter de woorden schuilt toch een beleving?*

Laten wij hopen dat dit altijd waar is. Heeft u wel eens een Kamerdebat bijgewoond? U formuleert het wel heel mooi. In mijn geval ligt achter hetgeen ik zeg (achter de woorden) een erkennen dat voor een deel verdergaat dan mijn uitdrukkingsmogelijkheid op dit moment, dus de woorden die ik kan uiten. Maar het betekent lang niet altijd dat elk woord de uitdrukking is van een innerlijke beleving. Integendeel, onder mensen worden woorden vaak juist gebruikt om het tegengestelde weer te geven van hetgeen ze beleven. Als je woorden als waarheid zou willen beschouwen en je kijkt dan naar de mensen die zich erin hullen, dan is de aarde voortdurend één bal masqué. Dit is niet denigrerend bedoelt, want met woorden wordt ook menige innerlijke schoonheid verborgen, omdat men bang is te erkennen dat men die in zich draagt.

❖ *Als mensen beroerd worden door een kunstwerk, zou dit in relatie kunnen staan met de afmetingen van de Gulden Snede?*

Dat kan het geval zijn. Laat ons het zo stellen: Als in een kunstwerk de Gulden Snede is vertegenwoordigd en de dragende factor is van alle vormen, dan zal de mens deze harmonie onbewust erkennen en zal hierdoor zijn interpretatie van het aanschouwde zich meestal positief wijzigen. U moet echter één ding niet vergeten, veel kunstenaars zien dat vaak over het hoofd. Als men een kunstwerk maakt, dan kan dat een innerlijk beleven van de kunstenaar zijn. Maar het is betekenisloos, tenzij het een echo wekt in een ander. Nu kan een echo altijd de zaak vervormen. U kent misschien dat bekende grapje. Een man vroeg de echo als orakel. Hoe ben je nu gelukkiger mét een vrouw of zónder? Waarop de echo riep: Onder, onder, onder! Waarmee ik maar wil zeggen, dat de echo die je wekt lang niet altijd de perfecte weergave is van de gedachte. Maar de relatie, de weerkaatsing in de ander is noodzakelijk om de betekenis van het kunstwerk u leven te brengen: zonder dit is het dood, is het betekenisloos. Het is dan a.h.w. een stukje egotisme, opgesloten in een vormgeving die geen reactie kan opwekken. Op het ogenblik echter, dat het een denkbeeld of wat dan ook zo manifesteert, dat het een echo geeft, heeft het betekenis. Die betekenis zal voor iedere mens anders zijn, omdat een ieder op een andere manier weerkaatst wat in hem zit. Nu blijkt, dat de Gulden Snede wonderlijk genoeg voor het verhoudingsgevoel van menige mens een bijzondere betekenis heeft. De Gulden Snede zal dus gemakkelijker de aandacht trekken en daardoor ook heel vaak een betere echo kunnen doen reproduceren.

Maar de zekerheid daarvoor heb je niet. Kunst kan alleen spreken tot degenen die een vergelijkbare waarde in zich dragen en dan nog alleen op een zodanige wijze, dat ze een deel van de mening van de kunstenaar in zich weerkaatst voelen.

Slotrede

Wij hebben geprobeerd om het een en ander te zeggen over het wezen van Gulden Snede. Dat lijkt mij namelijk belangrijker dan de andere gegevens, daarover zijn boeken genoeg geschreven.

Als u zich nu voorstelt dat uw eigen wezen in zich een perfectie draagt, dan kunt u zich misschien ook voorstellen dat deze verhouding (de Gulden Snede) bepalend is voor die totale piramide van mogelijkheden die zich in het gehele wezen bevindt. U kunt niet meer zijn dan u bent, maar u kunt wel harmonisch al datgene zijn wat u bent. Daarmee beantwoordt u dan aan de kosmos en weerkaatst u de kosmos zover dit maar voor u mogelijk is. Het feit, dat je zelf als mens behoort tot die oneindigheid en daarin past, is een van de belangrijke gegevens die een mens kan vinden. Daarbij gaat het niet om de vraag hoe wij de kosmos, die oneindigheid, interpreteren. De interpretatie is menselijk en als zodanig zo onvolkomen, dat zij op zichzelf reeds bedrieglijk wordt. De grootste leugen is een halve waarheid, zoals u weet. Wij liegen voortdurend tot onszelf omtrent de kosmos, omdat we maar een deel van de waarheid kunnen beseffen. Maar wij leven. En ons leven is: een voortdurend verbonden zijn met alle dingen.

De wijze waarop die band tot uiting komt, kan heel verschillend zijn. De verbinding op zichzelf is echter van groot belang. Want de verbondenheid met mensheid, met kosmos, met de geest, met alle krachten die we ons maar kunnen denken, met God zoals we Hem in ons proberen te ontmoeten, betekent voor ons het waarmaken van alle fasen van ons bestaan. Wij worden dan werkelijk deel van een wereld, die heel wat verder reikt dan het stoffelijk kenbare. Wij worden ons steeds meer bewust van die wereld. En vanuit die wereld wordt ons erkennen van een stoffelijke of geestelijke band anders beleefd, anders geïnterpreteerd. De wijze waarop wij namelijk die eenheid waarmaken, - ongeacht de vorm waarin ze geschiedt - is een bevestiging van onze band met de kosmos zelf. Wij zijn niet meer een punt in de oneindigheid, maar we zijn verbonden met die lijnen welke de oneindigheid omschrijven. Let wel, niet omgrenzen, maar omschrijven. Het kennen, het weten komt uit de veelheid van die beleving. Hoe meer u geestelijk in uzelf contacten vindt, hoe verder uw innerlijke contacten gaan en hoe meer u zult ontdekken dat die relatie ook buiten stoffelijke normen om kan bestaan. Om u een heel eenvoudig voorbeeld te geven:

Wanneer mensen een mate van resonantie of kosmische verbondenheid bereiken, dan blijkt opeens dat zij b.v. telepatisch gevoelig worden voor elkaar, dat zij elkaar tijdens uittredingen ontmoeten, dat zij parallelle ingevingen en ervaringen hebben, ofschoon zij de bron daarvan misschien niet eens kennen. Dit bestaat niet alleen tussen mens en mens, maar ook tussen mens en geest in verschillende orde van grootte in de verschillende sferen. De verbondenheden die we opbouwen maken het ons mogelijk bewuster deel te nemen aan een groot gedeelte van het bestaan en zo in ons zelf een juistere afstemming te vinden.

Komen wij nu niet tot een veroordeling van het een en een verheerlijking van het ander, maar blijven wij uitgaan van een aanvaarding van alle facetten van het bestaan die zich openbaren, gelijktijdig antwoordend op alle gebondenheden die we in onszelf erkennen, dan zal ons kosmisch bewustzijn zich sneller ontplooiën. En dan blijkt inderdaad dat ook voor ons de Gulden Snede wel degelijk betekenis heeft, want zij geeft aan: de basis van ons wezen in relatie tot de top van onze mogelijkheden. Als zodanig omschrijft zij tevens de piramide van krachten, die zich rond ons kan ontwikkelen en dus het gehele krachtveld dat ons - levend in wereld of sfeer - omhult en ons de mogelijkheden biedt uiting te geven aan de innerlijk erkende noodzaken en verbondenheden. U vindt het misschien een beetje vergaand. Ik zou het ook zo kunnen uitdrukken:

Ik heb mij een tempel gebouwd van de sterren.

Ik heb mij een altaar gebouwd uit de tijd.

En ik heb mijzelve nauw omschreven als één klein brokje eeuwigheid.

In die tempel aanzijn geven aan wat ik benen ook erken, is streven in de eeuwigheden, totdat ik één met al wat is ontdek, dat geen gemis bestaat en dat het Al zichzelf in mij voortdurende altijd kennen laat, terwijl ik leef in alle dingen en uitzweef boven alle tijd en waarheid word in alle vormen waarin het leven nog verglijdt.

Een idee en een waarheid. Maar een denkbeeld dat niet wordt beleefd, verliest zijn betekenis. Het is aan u wat u met deze gegevens wilt doen.

Houdt u zich echter bezig met de Gulden Snede en met datgene dat ze bouwkundig en anderszins betekent, vergeet dan niet dat u zelf deel bent van een kosmisch bouwwerk en dat ook voor u deze ideale verhouding en relatie noodzakelijk zijn om te komen tot de perfectie waarin de verschijningsvorm overbodig wordt.